

DELAVSKA

PRAVICA

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop. v službu praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.50 — Cena: za 1 mesec Din 5.-, za četrt leta Din 15.-, za pol leta Din 30.-, za inozemstvo Din 7.- (mesečno) — Oglas: po dogovoru

Oglaš, reklamacije in naročila na upravo Miklošičeva cesta (palača Delavske zbornice) I. nadstropje — Jugoslovanska strokovna zveza

Za mir.

Po vsem svetu se je začelo zlasti po svetovni vojni veliko gibanje, pokret za mir, za razširjenje pacifiistične ideje. Zlasti se je ta pokret razvil med mladino in delavstvom. Zakaj so šli širitelji pacifizma zlasti med mladino? Starejši ljudje namreč, ki so vojno prav sami doživeli, bodisi v strelskih jarkih bodisi v pomankanju doma ali celo v zaporih, že vedo, kaj je vojna. Mlajši generaciji, mladini pa ni znano. Zato se je mirovni pokret oprijel predvsem mladine, da jo vzgoji v duhu: Nikdar več vojne!

Kajti spomeniki v vojni padlim vojakom s stotinami imeni, mladini ne povedo vse groze, muk in trpljenja milijonov ljudi. Zato se prirejajo mirovna zborovanja, kjer za pacifizem navdušena mladina manifestira proti vojni, v kateri človek, podoba božja, ubija človeka, podoba božje. Ta mladina pa tudi ve, da se mir ne ustvarja s kakimi papirnati pogodbami, z miroljubnim govorjenjem državnikov, ampak, da je za doseg trajnega mira potrebno, da so vsi ljudje prepričani o uničevalnosti in nemoralnosti vojne v vsakem oziru. Tako je francoska mladina priredila te dni veliko manifestacijo za mir. Na raznih mejnih postajah je sprejela svoje tovarišesoborce, ki so prišli iz Nemčije, Belgije, Švice in drugih držav in od tam so se napotili v dolgih potovalnih kolonah peš proti Parizu. V vsakem večjem kraju so priredili skupno z ljudstvom manifestacijsko zborovanje proti vojni, za mir, za bratstvo vseh narodov, vseh ljudi. V Parizu jih je tako prišlo okoli 10.000 in so tudi tam zborovali.

Tudi delavstvo vsega sveta si je edino v tem, da pri današnjem kapitalističnem družabnem ustroju nima nobena vojna ene države proti drugi prav nič skupnega z idealizmom in patriotizmom. Delavstvo vsega sveta je danes proti vojni in vsemu, kar je z njo v zvezi. To njegovo prepričanje sloni na sledečih dejstvih:

Zadnja vojna je trajala štiri leta. Pod orožjem je bilo konec vojne okoli 30 milijonov ljudi, da se med seboj pobijajo. Mrtvih je ostalo na raznih bojiščih čez 11 milijonov. V teh štirih letih je bilo tedaj radi vojne v vsaki minuti 4 do 5 mrtvih. Skozi štiri leta dan za dnem 6 do 7 tisoč mrtvih. Toda te mrtvece je treba šteti s srcem, šteti solze njihovih mater, žena, otrok! Od lakote in bede, povzročene po vojni, jih je umrlo 7 milijonov. Ranjenih je bilo 20 milijonov ljudi, mnogi večkrat. Invalidov je ostalo 10 milijonov. Stroški vojne znašajo 337 milijard dolarjev. Ako vzamemo, da je mrtvih okoli 12 milijonov, tedaj stane usmrtitev vsakega poedinca 15.565 dolarjev. Stvarnih vrednosti je uničila vojna za 1680 milijard zlatih mark. Za to vsoto bi lahko imele vse družine vse Evrope z Rusijo vred, Združenih držav ameriških, Kanade in Avstralije, vsaka svojo hišo v vrednosti 10.000 nemških mark z opravo, vredno 4000 mark in vrtom, vrednim 2000 mark (marka 13.50 Din) in še bi ostala velika vsota. Ako človek, ki ima, količkaj razuma, vidi te številke, mora priti do prepričanja: Nikoli več vojne!

Zlasti pa mora vzplamteti v vsakem človeku to stremljenje ob misli, kakšna bo vsaka bodoča vojna. Umirate ne bodo samo milijonske armade v orožju, ampak bodo morili plini uničili cele dežele, sploh vse, kar je živega.

Proti vojni mora biti vsak kristjan. Zakaj Kristus je učil, da je vojna dovoljena le kot samoobrambno sredstvo. Vojne v današnjem času pa niso samoobramba, ampak samomor! — Svet ameriških krščanskih cerkva je v tem zmislu naslovil na predsednika repub-

Novi dogodki.

Agrarna banka.

V četrtek 15. avgusta se je vršil v Belgradu ustanovni občni zbor Privilegirane agrarne banke. Vsega skupaj je podpisanih za 700 milijonov delnic. Na občnem zboru sta se izvolila upravni in nadzorstveni odbor. Po zakonu, o Privilegirani agrarni banki obstoji upravni odbor iz 15 oseb, iz predsednika in 14 članov; predsednik se imenuje s kraljevim ukazom na predlog ministra za kmetijstvo in vode; 7 članov imenuje predsednik ministrskega sveta, dočim voli ostalih 7 članov glavna skupščina delničarjev. Nadzorni odbor tvori 7 članov, od katerih imenujeta po enega minister za kmetijstvo in minister financ, 5 pa jih voli skupščina delničarjev.

Izmed imenovanih je iz Slovenije vseuč. profesor Dušan Serbec. O nalogah in delu banke je izjavil kmetijski minister med drugim: Največji nedostatek za naš kmetijski živelj je v tem, da je kmet prepogosto izročen oderuhom, poedincem, kakor tudi malim bančnim zavodcem. Rešiti kmeta iz rok teh ljudi, ljudi brez duše in vesti, bo prva, najglavnejša naloga nove banke. PAB (Privilegirana agrarna banka) lahko reši to vprašanje s previdnim postopanjem, da ne bodo zahteve po bančnih sredstvih iste banke postale nepravilne. Današnja organizacija zadružništva nudi zelo široko možnost in izvrstno kontrolo ter zdravo podlago za delo v tem smislu. Obilna sredstva banke bodo dovoljevala delo v sorazmerno velikem obsegu v tem smislu, da se bo to delo v doglednem času že zelo živo občutilo v našem kmetkem življenju. Poleg tega se bo banka lahko bavila tudi z izdajanjem kratko in srednjeročnih kreditov, in bo po možnosti dajala tudi hipotekarne kredite.

Tuji kapital v naši državi.

Od časa do časa se čuje, kako se inozemci zlasti Angleži, Francozi in Belgijci zanimajo za gospodarstvo v naši državi. Naravnost strme, ko vidijo, koliko je tu še neizrabljenega naravnega bogastva. Le-to je za njih polne žipe kot nalašč.

Vedeti namreč moramo, kakšen je položaj na evropskem in svetovnem denarnem trgu. Znano je, da je v Franciji in Belgiji pa tudi v Angliji obrestna mera silno nizka, 3—4 odstotke. Zato te dežele za kapitaliste, oziroma plasiranje njihovega kapitala niso pripravne in iščejo ugodnejših mest.

Za našo državo in zlasti za delavstvo bi bilo prav, ako bi se inozemski kapitali plasirali v naši državi. Država ima le skrbeti, da se njeni kapitali: naravno bogastvo in živa delovna sila ne ukoriščajo v splošno škodo in da ne postane kolonija par kapitalističnih magnatov. Zlasti mora država zaščititi pred izkoriščanjem delavstvo. Da pa kapital pride v našo državo, je prav že samo radi ublažitve brezposelnosti industrijskega in sploh delavstva in pa radi omejitve izseljevanja. Delavstvu je konec koncev prav vseeno ali zasluži toliko in toliko v podjetju kapitalista-nacionalista ali pa ga enako plača podjetje, ki obratuje s tujim kapitalom.

Tudi z splošnega narodno-gospodarskega vidika dotok kapitala k nam ne more škoditi in razmer v bistvu spremeniti. Saj je že itak mnogo več kot polovica v industrijah v naši državi vloženega kapitala iz inozemstva. Ako se sedaj proti prilivu inozemskega kapitala oglašajo neki »domači podjetniki« so to le slamnati možje kapitala, ki pri nas že je in ki skuša brez posebnih žrtve in naporov še naprej vleči čim večje profite, se širiti in ostati — brez konkurence. (Glej »Slovenec« št. 186. z dne 18. avg.) K načrtu novega rudarskega zakona. Država za ceno zboljšanja gospodarskega položaja širokih plasti naroda ne sme šteti peščice posameznikov, ki jim je splošni ljudski napredek deveta briga. Interes delavskih in kmetijskih slojev je, da država ne stavi ovir investiranju tujega kapitala v naše gospodarstvo, ampak da na eni strani zaščiti delovno silo s socialno-zaščitnimi zakoni kot jih zahteva delavstvo in pa da skuša na drugi strani omejiti odtok pri nas produciranih kapitalov v trosse druge države.

Po svetu.

V Haagu si prizadevajo, da najdejo vendarle ključ za zadovoljivo rešitev spornih vprašanj, ki so nastala pri urejanju nemških plačil v zvezi s predčasno izpraznitvijo Porenja. Ker v plenarni seji ni bilo mogoče doseči osnove, na kateri bi se sporazumevali, so sedaj posebna posvetovanja velesil, pri katerih japonski delegat kot najmanj prizadet posreduje. Ves položaj na haški konferenci se je že tako zaostрил, da skoro gotovo nihče od udeležencev ne bo zadovoljen odšel domov. Še posebno nezadovoljni pa bodo delegati, če ne pride takoj do razjasnitve spornih točk, ker bo konferenca morala zaključiti svoje delo v nekaj dneh spričo bližajočega se rednega letnega zasedanja Društva narodov v Ženevi.

like spomenico, da je vedno naraščajoče oboroževanje ne samo v škodo gospodarstvu in proti nauku Kristusa, ampak tudi nezdružljivo z duhom pogodb, ki se sklepajo baš na pobudo Amerike. — Evangeljska duhovščina na Danskem je označila v svoji resoluciji na vlado vojno kot nezdružljivo z evangelijem. Zato predlaga, da bi bila pač največja čast in ponos naroda, ako bi se Danska kot prva država na svetu popolnoma razorožila. — Tako delati, smo dolžni kristjani vsega sveta!

Ne vojna, ampak edino le mir je znamenje Kraljestva božjega!

Na Daljnem vzhodu kljub obojestranskemu prizadevanju še ni prišlo do sporazuma med Rusijo in Kitajsko. Zadnje dni so nastale nove težkoče zaradi obmejnih spopadov, ki jih izživajo gotovi eksponenti protisovjetskih politikov. Vendar pa ni verjetno, da bi taka izživljanja spravila iz ravnotežja odgovorne ljudi v Rusiji, ki si žele miru, da se utrdijo in okrepe. V zadnjih letih lahko opazujemo, da je Rusija pravzaprav izmed vseh velesil najbolj pacifiistična in da čisto načelno miru in prijateljstvu podredi tudi svoje velike interese, radi katerih bi marsikaka druga država zgrabila za orožje.

V sosedni Avstriji pripravljajo že dolgo nacionalistične v službi velekapitalistov stoječe organizacije, takozvani Heimwehrovi državni udar. Pri tem so jim pa v največje napotje in oviro dobro organizirane socialistične organizacije takozvani Schutzbundovci. Že lansko leto je grozila velika bitka med obema taboroma, pa se je končno vsled izredne potrpežljivosti in discipliniranosti delavcev krvava bitka preprečila. To je seveda fašistom dalo novega poguma. Minulo nedeljo so na Štajerskem v St. Lorenzen praznovali socialisti 10letnico ustanovitve svoje organizacije Schutzbund in ob tej priliki napovedali tudi zborovanje. Preden pa so oni prišli na zborovalni prostor, so ga zasedli njih nasprotniki in jim poskušali onemogo-

čiti proslavo. Naravno, da je delavcem zavrela kri in da se niso mogli pustiti tako ponižati, kakor so jih hoteli fašisti. Delavci se niso hoteli umakniti izzivajočemu. Obe stranki sta se spopadli. Spopad se je razvil v pretep, pretep pa v bitko, tekmo katere so z obeh strani streljali. Konec je bil dokaj tragičen — nekaj mrtvih in veliko ranjencev. Tepe ni so bili bolj fašisti, ki so spopad tudi povzročili kakor to ugotavlja uradno njim prijazno poročilo. V Avstriji sta oba tabora — fašisti in delavci — v neprestani bojni pripravljenosti. Nemškim fašistom očitno svetovna vojna ni bila zadosten nauk. Delavci so strnjeno organizirani. Oni se ne boje fašističnih gorjač in municije, ker tudi razpolagajo z njimi. Poleg tega pa imajo v svoji oblasti močnejše orožje kot so gorjače in revolverji, to je štrajk. En mig vodstva, pa bodo utihnile vse tovarne, obstal ves promet in se zaprli vsi obrati. To je njih sila, ki pa jo bodo hranili do skrajnosti.

Brezposelniško zavarovanje v Nemčiji. Pred leti v Nemčiji vpeljano obvezno brezposelniško zavarovanje je prišlo zbog znatne brezposelnosti v finančnem pogledu v tak položaj, da je morala država iz svoje blagajne prispevati letno pol milijona mark. Ker je to za državo težko breme, so sklenili zavarovanje reformirati. Vlada je s pomočjo posebne komisije izdelala načrt novelizacije. Zvišali bi se najprej prispevki, zožili bi se krog zavarovancev, oziroma za posamezne stroke delavstva bi se dajatve zavarovanja znižale (sezonski delavci) in pa čakalna doba bi se podaljšala. Vse nemške strokovne organizacije so ta vladin predlog odklonile v celoti. Težaven položaj je nastopil za socialistične ministre, ker so se po strokovnih organizacijah začele ostre akcije proti njim, na drugi strani so pa zastopniki podjetnikov, nemška ljudska in nacionalistična stranka izjavili, da ne pristanejo na nikakršno zvišanje prispevkov. Govorilo se je že o predstojeci krizi vlade, a so se ministri med sabo le pobotali in sklenili — počakati.

Mezdni boj v Angliji je končan. V ponedeljek 19. t. m. so delavci zopet prišli za delo. Pogajanja so se vršila prejšnji teden in sicer 11 ur nepretrgoma. Sklep je bil, da odloči o vprašanju višine mezd posebno v ta namen sestavljeno razsodišče, sestojelo iz petih oseb. Dva člana imenujejo poslodavci, dva pa delavci, peti pa mora biti popolnoma nevtralen. Ta je tudi predsednik. Do izreka razsodbe se dela pri sedanjih mezdah. Celotna škoda povzročena po izprtju znaša več kot 1 milijon funtov. Na mezdah je izgubilo delavstvo več kot eno četrtno milijona.

Francoski mornarji revoltirajo. Iz Marseilla je plula francoska križarka v vzhodno Azijo. Na potu je izbruhnil na ladji upor. Preden je odšla ladja iz luke, je bila vsa posadka izmenjana, ker so slutili, da ni nekaj v redu in vendar je prišlo do revolte. Imeli so slabo hrano in delati so morali čez mero. Križarka je zgubila na celem potu 32 moških, izmed katerih je večina gotovo bila postreljena pri uporu, ki ga je poveljstvo z vso krutostjo zatrla. Znano je, da je francoska mornarica revolucionarna.

Težkoče z novo ustavo. Na Španskem se trudijo krog okoli kralja, kako bi odpravili sedanje stanje — diktaturo in uvedli zopet normalne razmere. K temu jih sili predvsem slab gospod. položaj in vsled tega nastajajoča vedno večja nezadovoljnost najširših mas španskega ljudstva. Vendar imajo silne težave, ker noče nobena stranka prevzeti odgovornosti. Socialisti so te dni svoje sodelovanje že odrekli. Načrt nove ustave tudi ne zagotavlja svobode delavskim organizacijam.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Viničarji.

Več stanovske zavesti!

Sovraštvo je največji uničevalec človeškega blagostanja in medsebojnega sožitja, bodisi v družini, soseski, stanovih in človeški družbi sploh. Sovraštvo je parazit, razjedalec telesnega zdravja in duševnega ravnotežja človekovega, rodi največ zločinov, vsa maščevanja, nevoščljivosti, hinavstvo, preklinjanje, pretepe, sebičnost, puhljanja itd. z eno besedo, sovraštvo je izvor vsega zla, katero ima največje korenine ravno v siromašnih slojih. Človek, katerega ima v oblasti strast sovraštva in jeze, kateri se ne zna premagovati, ne more biti nikoli pravi vzgojitelj svojih otrok, najmanj pa je bil tak človek kdaj dober in zaveden članovski tovariš. Zato ne, ker v svoji duši noč in dan kuje načrte, kako bi izžval, ali oškodoval svojega bližnjega, kako bi uničil to, kar so drugi, tudi v njegovo korist morda, ustvarili po skupni vzajemnosti, požrtvovalnosti in ljubezni. Tak človek je skrajno nesocialen, duševno zaostal in neizobražen in gorje družini ali okolici, v kateri prebiva.

Tudi med viničarji je sovraštvo zelo ukoreninjeno. Saj se je udomačil že pregovor »Ne more biti zdrav, če se s kom ne prepira.« To potrjujejo številne praske delavcev iz vinogradov, vse zavisti, laži in obrekovanja, v katerih kar plavajo. Najmanjša besedica, že more povzročiti strašen prepir. Samo, če je gospodar naročil delo po enem viničarju za drugega, je že zavist tukaj, ali če je enega viničarja gospodar morda prijaznejše nagovoril, morda mu celo izročil nadzorovanje vinograda in ostalih viničarjev, takoj zavre sovraštvo in sebičnost. Ali potem izrablja oni sprejeto oblast od gospodarja da tlači, šikanira in denuncira sotovariša vinogradniku, ali pa zopet skrbe ostali za način, po katerem hočejo strmoglaviti tega in mu vzeti zapiranje gospodarja. Kjer ni soviničarjev (španov, ketišov), tam pa se tepejo sosede med seboj. V takem obrekovanju in podžiganju preprirov so ženske spretnejše od moških. Vsa sovraštva med viničarji imajo konec navadno v pretepu, potem pa v tožbah po sodnijah in končno v odpovedi službe. V vednem preseljevanju je neizmerna gospodarska škoda, katere skoraj nihče ne upošteva. Največ viničarskih družin je samo zato tako siromašnih, ker se vedno preseljujejo, največ iz vzroka, ker se niso mogli nikjer razumeti ne z gospodarjem, ne s soviničarjem, ne s sosedi. Star viničarski izrek »Trikrat seliti, enkrat pogoreti« se danes ne upošteva, ampak vse gre naprej po lastni krivdi in strasti v svojo pogubo. V tem ozračju sovraštva in medsebojnega preklanja viničarskih družin, se popolnoma nič ne gleda na moralo, katere bi

se ne smela trpeti, že radi mladine. Nihče ne premisli, kakšni bodo kdaj otroci, ako dan za dnem morajo gledati od jeze spačen obraz svojih starišev in drugih odraslih, ako poslušajo vedno izraze najostudnejših kletev, najnižkotnejših priimkov in ako se v domačem družinskem krogu samo obrekuje in snuje zoper druge.

Vsled takih in še najslabših razmer ne propadajo naše viničarske družine samo gmotno in se ne kaže le vsa zaostalost naše stanovske kulture, ampak s tem si sami ubijamo našo skupnost in si uničujemo moč uspešne borbe za naše pravice, da bi nam kdaj boljše šlo. Zameujemo pomoč eden drugega in se tako čisto prostovoljno pustimo komandirati po dragi volji vsakega. Neki viničarji med seboj sovražijo, ker so potem bolj zvesti vinogradu. Mi bomo rekli, da se tako dajo boljše izrabljati in manj plačati. Ako bi se pa viničarji medseboj pobratili in bi vedno nastopali skupno za svoje pravice, tedaj bi to pomenjalo gospodarju zmanjšanje profita, viničarjem pa za njih delo poštenjša plača. Dokler pa ne bo upostavljena sloga vseh viničarjev, dokler se ne bodo omejile strasti, dotlej ni pričakovati boljših dni. Krivdo pa nosi vsak tisti, kateri ne prizna, da je predpogoj za zboljšanje viničarskega položaja le prava stanovska medsebojna vzajemnost.

Zato dajmo, vse organizirane viničarske družine, prekiniti z vso tako preteklostjo, iztrgajmo iz svoje sredine vsak najmanjši znak kakršnegakoli sovraštva, posebej do svojih stanovskih tovarišev, odpustimo si vse medseboj in tako se naj v naša srca, v naše družine, v naše vrste naseli mir, bratstvo, ljubezen do bližnjega, priznavajmo vsakemu njegove pravice, veselimo se, ako je naš tovariš včasih srečen in žalujemo, ako je kdo izmed nas žalosten, pomagajmo, ako je naš sotrpin v stiski in obupu, sploh nikoli nikomur ne želimo še manj pa storimo komu česa, kar nam ne bi ugajalo. Vsi viničarji smo siromaki, trpini, zato si na tak način lajšajmo svojo usodo in tako vzgajajmo svoj naraščaj. Tako je tudi poslanstvo nas vseh v »Strokovni zvezi viničarjev« in kdor tako dela, ni samo pravi in praktičen kristjan, zato ker izpolnjuje božje zapovedi do bližnjega, ampak ta je tudi dosleden krščanski socialist.

Iz centrale. Vsi člani naj poravnajo članarino za september, ker le vsem tistim moremo časopis za september naročiti. Prosimo tudi zaupnike, da takoj opomnijo svoje člane na to in potem tudi takoj vso članarino izroče blagajniku skupine, da more pravočasno sestaviti še obračun in ga centrali odposlati. Obračun, ki ne bo prispel sem do 3. septem-

bra, za tisto skupino ne pride več časopis. Zavarovalni živinorejski sklad se bo ustanovil pri centrali za vse skupine in samo za govejo živino od starosti šest tednov naprej. Tozadevne okrožnice s pravilnikom dobe v kratkem vse skupine in jih je razglasiti članstvu v pretrseh in izjavo. Denar za izkaznice naj se tudi pošlje čimprej. Vsak član, ko plača članarino, naj zahteva od dotičnega, katerega plača, potrditev v izkaznico z znamko. Načelstvo.

Zgledno priznanje. Centrala je dobila dopis, kateri se glasi: »Dolgo nisem sprevidel, da je pač organizacija viničarju potrebna. Sedaj sem se pa odločil, da moram takoj pristopiti k »Strokovni zvezi viničarjev«. Bodite prepričani, da bom vedno redno plačeval članarino. Pišem se Janez M., Rodmoški vrh itd. Kdaj pa bodo še vsi ostali viničarji prišli do takega spoznanja?«

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Imeli smo skupinski sestanek 1. avgusta, na katerem je poročal tov. Peter Rozman. Naša župnija šteje samo 60 viničarskih družin in nas je nad polovico že organiziranih. Razveseljivo je to, da pristopajo v naš krog tudi mali posestniki. Vsi smo potrebni strokovne organizacije!

Sv. Miklavž pri Ormožu. V Hermanjih so se pri delu sprli in seveda tudi stepli križniški viničarji in celo ožji sorodniki. V mešanem zboru preklinjanja in najostudnejših izrazov so si spretno medseboj taktirali ne samo s pestmi, ampak celo s srpi in noži. Zakaj so se in kateri je odnesel največjo nagrado iz tega babilonskega »Ringelspila« se ne ve. Pač pa je bilo v vsej okolici takoj vse delo ustavljeno — ker so vsi poslušali in gledali. Ko je bil »turnir« končan, so spet vse roke zgrabile za delo ter so se slišali izrazi »Sramota zanje!« drugi »Predobro jim gre!« Sivolasi očka pa so dejali »Divja zverina tam v gozdu, ki je brez vsake pameti, se nikoli v svojem lastnem plemenu ne kolje, a viničarji, pa ne samo ti, in po največ še sorodniki celo, pa se med seboj sovražijo do skrajnosti.« — Tako je tudi res.

Viničarji pozor! Od skupine Litmerk pri Ormožu smo dobili poročilo, da se je tam raznesla vest o neki državni podpori viničarjem v znesku 30.000 Din. Zato člani vprašujejo odbornike skupine, kako je s tem in kedar se to razdeli. Izjavljamo, da centrala »Strokovne zveze viničarjev« v Ljutomeru o tem nič ne ve in sploh še letos ni prejela nobene podpore, ne državne in ne druge, razun 5000 Din, katere je nakazal g. oblastni komisar za naš »Podporni sklad«, kateri denar pa se je razdelil kot bolniška, nezgodna, poročniška in posmrtninska podpora in je tudi samo za take podpore bil namenjen. Kdor torej raznaša drugačne vesti, trosi čisto navadne laži, čemur je namen le plašiti naše člane ter ustvariti tako nezadovoljstvo in nezaupanje do organizaci-

je in njenega vodstva. Zato opozarjamo vse naše funkcionarje, naj povsod, kjer bi se še pojavile take ali enake govornice proti naši organizaciji, nastopijo energično in takoj centrali naznani. Mi imamo veliko nasprotnikov, katere naša organizacija v oči bode, zato skušajo odkrito ali tajno z lažmi in obrekovanji nam škodovati, kjer bi se dalo. — Načelstvo »Strokovne zveze viničarjev«, centrala Ljutomer.

Lesni delavci

Verd pri Vrhniki. Čeravno smo delavci Lenarčičeve tovarne šele kratko dobo strokovno organizirani, imamo za seboj že par dobrih izkušenj. Gospodu delodajalcu se je hotelo organizacijo že v kali zadušiti. Ta nakana pa se mu ni posrečila, če tudi smo imeli delavci med seboj par omahljivcev. Ker vsak pamenten gospodar, kateremu je vihar omajal njegovo stavbo, isto pred eventualnim ponovnim viharjem bolje zavaruje, smo tudi delavci po prestatem prvem viharju spoznali, da v naši stavbi ne sme biti nobenega nedostatka. Danes stojimo z organizacijo trdno. Brez vsakega hrupa beležimo prvi in drugi uspeh. Naše vrste so danes tako strnjene, da jim noben vihar ne more škodovati. Iz prejšnje razkovanosti smo stvorili enotno delavsko družino, prepojeno s pravo delavsko zavestjo, vztrajnostjo in solidarnostjo. Naši delodajalci naj vedo, da se delavci nismo organizirali s kakim zlim namenom, ali s sovražnostjo do podjetja, pač pa zato, da poštenim potom izterjamo ono, do česar imamo pravico kot delavci: Človeka vredno življenje hočemo! Rekli smo in od tega ne odstopimo niti za las. Naj živi organiziran boj delavstva!

Sv. Lovrenc na Pohorju. Gori od Maribora do Dravograda se vije lepa Dravska dolina, katero obdaja na obeh straneh visoko pohorsko hribovje pokrito z gosto zaraščenimi gozdovi. Neizmerni so profiti, ki jih črpajo posamezni kapitalisti iz teh naravnih zakladov. Neizmerno pa je tudi siromaštvo onih, katerim je usoda odločila trdo delati, poleg tega pa živeti pasje življenje.

V socialnem pogledu se sme trditi,

V nedeljo, dne 25. avgusta

se zberemo krščanski socialisti na svoj tabor

Na Kumu nad Zagorjem

Ob 10 sv. maša, nato govori.

Zopet bomo spregovorili svojo besedo

KREKOVA MLADINA

Pridite, pripeljite svoje s seboj!

Atom:

Socialni pomen vere.

(Delavska okrožnica papeža Leona XIII.)

Med dolžnostmi, ki jih našteva papež kot dolžnosti delodajalcev do delavcev je tudi ta, »da se je treba ozirati na verske dolžnosti in duševno izobrazbo proletarcev. Zato je dolžnost gospodarjev, da ukrenejo, da more delavec primerno dobo časa posvetiti svojemu verskemu čutu.« Kdor bi le površno bral te besede, bi si mislil, kaj pomaga to delavcu, saj se s tem ne more obledeti in tudi ne nasititi. Res je za človeka, ki nima hrane in obleke, trenutno najbolj potrebno, da to oboje dobi. Toda tu ne gre za trenutno, enodnevno rešitev socialnega vprašanja, ampak zato, da bi trajno zavlada pravičnost. Trajna rešitev socialnega vprašanja je možna edino le na podlagi vere in v tem tiči globoki socialni pomen vere.

Trajne rešitve ne more prinesiti socialna revolucija, kajti ona pač trenutno spremeni lastnike premoženja, toda ljudi samih ne spreminja. In to je njena glavna slabost. Denar in oblast imata na človeka tak vpliv, da kmalu spremenita prejšnjega zatiranca v novega zatiravca, tako da postane potrebna nova socialna revolucija in ponavljala bi se zopet stara zgodba.

Pravtako ne more prinesiti rešitve socialnega vprašanja takozvana socialna evolucija, ki jo vedno pravičnejše socialne zakonodaje. Gotovo je ona nekaj dobrega in koristnega in potrebna, toda vsakdo ve, kaj so zakoni in kdo zakone tudi v resnici spo- lnuje in izvršuje. Kdor nima v sebi vesti in pravnega čuta, ki ga mu vzgaja vera, bo kljub vsem paragrafom našel pota, da iste obide. In končno tudi najboljše zakonodavce ne more predvideti vseh mož-

nih slučajev in prav tako ne more kaznovati sproti vseh prestopkov. Nemogoča je torej trajna rešitev brez vere. Ona je potrebna delodajalcem in delavcem. Potrebna je delodajalcem, ker jih uči spoštovati v delavcu človeka in brata, ona ga uči pravičnosti, da daje vsakemu, kar mu gre, uči ga odvisnosti od Boga, kateremu bo treba dajati nekoč račun o gospodarjenju.

Potrebna pa je vera tudi delavcu, le ona ga uči, da je pravičnost nad silo, ona ga uči, da vestno in zvesto izvršuje svojo dolžnost, tudi če ni nad njim kontrole, ona mu daje moč, da se celo v obrambi svojih pravic zdrži sile, ki mu jo narekuje človeški čut jeze in maščevalnosti.

Povsem razumljivo je, zakaj papež naroča delodajalcem, da je njihova dolžnost, dati delavcem potreben čas, da zadostijo svojemu verskemu čutu. Sami sebi si oni lahko pomagajo, prosti so kadar sami hočejo. Nekaj drugega je za podložnega uslužbenca. Le od volje gospodarjeve je večkrat odvisno, jeli more zadostiti svojemu verskemu čutu ali ne. Dejstvo je, da je dandanes mnogo delavcev zelo mlačnih v veri in mnogo tudi takih, ki vere sploh nimajo. Mnogi žive v prepričanju, da je temu dejstvu vzrok edino socialna demokracija ali pa komunizem, ki proglašata vero za zasebno stvar, in v svojem časopisju stalno in pa neumorno napadata vero in cerkev. Res je sicer, da na mnoge to vpliva, zlasti če se dajo povsem vplivati od svojega časopisa. Toda papež očitno ni teh misli. Dobro je vedel in zato tudi poudaril dolžnosti delodajalcev — da je marsikateremu delavcu in delavki v resnici težko živeti po katoliškem nauku.

Kot najnavadnejša in obenem najučinkovitejša sredstva za ohranitev vere in pravosti se priporoča obisk pridige, sv. maše ob nedeljah in praznikih in pogosti prejem zakramentov. Potrebne so pridige, ki naj bi verniku dale potrebno oporo v boju zoper

napade na vero, ki jih sliši v službi, na vlaku med tovariši, v gostilni, ki jih bere v časnikih in knjigah, katere mu slučajno pridejo v roke. Poduk in utemeljitev verskih resnic bi mu mogla nuditi nedeljska pridiga in krščanski nauk. Potrebne so maše in pogosti prejem zakramentov radi milosti in božje pomoči, ki jo človek potrebuje v boju zoper lastno poželjenje in zoper hibe sveta v slabih kino ali gledaliških predstavah, v slabih knjigah, v nalašč zato preračunanih izložbenih oknih itd.

To so dejstva, ki jih katoličani priznavamo. Pa kaj nas uči realno življenje? Res, da so nekateri poklici taki, ki zahtevajo več dela, oz. nočno delo, toda zakaj se ne nastavi oz. ne sprejme več delavcev? Velika množica pa je delavcev in delavk, ki jim je skozi celo leto, pol leta, več mesecev, vsak mesec par tednov enostavno onemogočeno prisostvanje pri pridigi in nedeljski oz. prazniški maši, ki jim je pogost prejem zakramentov onemogočen, ali tako otežkočen, da je temu enako. Pravkar omenjene nevarnosti za vero in pravost so ostale oz. ostanejo tudi za te ljudi, protisredstva v cerkvi jim je onemogočeno uporabljati zaradi službe. Ali se moremo potem čuditi, če pri takem človeku vera peša ali polagoma izgine?

In takih slučajev je mnogo. So med temi vajenci in vajenke, ki morajo obiskovati obrtno nadaljevalno šolo, pa jih gospodar ne pusti cele mesece preje k maši; so med tem uslužbenci v kavarnah, gostilnah, prodajalnah, služkinje, delavci po tovarnah, pri stavbah itd.

Vsak lahko iz tega spozna, kako opravičena je zahteva papeževa, lahko pa tudi vidi, da je zastoj pričakovati, da bo delavec izvrševal svoje dolžnosti, če nima vere in vere ne more imeti ali vsaj ne ohraniti, če mu ne dopušča služba, da bi zadostil v najskromnejši meri svojemu verskemu čutu.

da je ta lepa Dravska dolina spremenjena v dolino solz, dolino neznosnega izkoriščanja, bede in pomanjkanja. Jasnno je, da to velja le za one, ki delajo od zore do mraka in ki so oropani vseh človeških pravic. To so vsi delavci v lesni industriji. Kapitalistična družba, katere korenine segajo daleč izven te doline, se za vse gorje, ki ga zadaja delovnemu ljudstvu, ne zmeni. Njej ni zadosti, da telesno ubija sto in sto delavski hdužin, ampak hoče, da tudi delavstvo duševno upropasti. Delavci, ki so že vse svoje življenjske moči izčrpali v službi kapitalizma in ki se kljub temu morajo še boriti za vsakdanjo skorjico kruha, se opotekajoč vračajo z dvanaesturnega dela. Kapitalisti nazivljejo take izmognane delavce pijance. Ali je mar to poslednji udarec, katerega je pripravila kapitalistična družba delavskemu trpinu? Izpili so nam kri ter izsesali mozeg, sedaj pa hočejo ubiti še zadnje, kar je ostalo, delavsko dušo.

Ce se delavci količkaj zavedamo tega neznosnega položaja, tedaj moramo zaklicati na ves glas, da je mera potrpljenja polna, da je beda in pomanjkanje v delavskih družinah pripela do vrhunca in da ne gre več dalje tako. Jasno pa je, da bo ta glas prodrl le če gre iz vseh delavskih grl. Na žalost moramo tudi ugotoviti, da je precej krivde k temu položaju med delavstvom samim. Temu je največ kriva nezavednost delavstva. Tudi se dobijo med nami delavci, kapitalističnega duha, polni sebičnosti, klečeplazci. Zavedni delavci gremo preko tega, ker smo uverjeni, da bo slej ali prej prišel čas, ko bo pravica zmagala nad krivico. V tej veri gremo v vrste strokovnobožno organiziranega delavstva. Kdor ni z nami je proti nam in ta naj še dalje poljublja bič kapitalizma. Več pohorskih delavcev.

Oblastni uslužbenci.

Zirovnica. V desetletnem obstoju naše skupine, se v svojem glasilu prav redko oglašamo. Pa to naj ne bo dokaz, da se nam izborni godi, kajti tudi mi imamo svoje težave. Da bi se te težnje uveljavile, se zbiramo v organizaciji. Želeli bi bilo le, da bi se nekateri člani bolj zavedali svojih dolžnosti napram organizaciji. Ni treba le povpraševati po uspehih, temveč tudi skupno delati in pomagati, da bo naša misel enotna in močna.

Zato vabimo vse člane naše skupine na sestanek 25. t. m. ob 3 popoldne v sobi pevskega društva. Poročala bosta delegata JSZ in Delavske zbornice iz Ljubljane o socialni zakonodaji. Ker se bodo poleg tega na sestanku obravnavala še druga važnejša vprašanja, je dolžnost vsakega člana, da se sestanka gotovo udeleži. — Odbor.

Krekova mladina.

Borčevski tabor v Borovnici. Prirejen je bil za vodilnejše fante, ki bodo ali pa ki že vodijo borčevska krdela. Tabor smo imenovali tabor skupne poti, kajti na tem taboru so postali Borci in Stražarji eno — Borci. Izkazalo se je namreč, da je skupno delovati lažje, kot ločeno.

Kot vsi naši tabori, tako je bil tudi ta skrbno postavljen in opremljen. Prostor je bil srečno izbran, pitna voda (studenec) sijajna, prostor za telesne vaje lep, kopališče ugodno, kuriva dovolj, do vasi ni bilo predalet (trgovina, zdravnik) in ljudje so bili res zelo prijazni in naklonjeni. Sotorov je bilo osem. Vsi so bili spodaj z deskami okvireni, tako da je bilo bivanje v njih tem udobnejše. V šotorih so bile police in na njih potrebščine posameznikov, knjižnica, lekarna itd. Seveda ni manjkalo tudi kuhinjskega šotora, ki ga je skrbno čuval in opravljal taborni ekonom. Manjkalo ni ne črne puščice (stranišče) in ne tabornega znamenja, ki se je ponosno dvigalo za tabornim ognjem. Na tabornem znamenju so viseli praporci krdel, kateri zastopniki so bili na taboru, pod praporci pa je bila oglasna deska, na kateri so bile izvesene taborne zapovedi. Kuhinja je bila ukopana in pokrita. Zraven je bila jedilnica, dolga miza in klopi.

Za življenje v taboru je bil merodajen taborni red. Vstajali smo ob 5, zajtrkovali ob 7, kosili ob 12, večerjali ob polnoči, večerni zbor se je začel ob pol 9 in spat smo šli ob 10. Dan smo izpolnili z raznimi razgovori in debatami ter igrami in telesnimi vajami. Zvečer smo pri ognju govorili in recitali, čitali in se

Sladko skrivnost

je razodela gospa Mica svojemu srečnemu soprogu. Lahko bo od sedaj uživala prepotreben mir, ker ji trudapolno in neprijetno delo pranja odvzema

Schichtov
RADION

Z naših taborov.

Sv. Trojica

Počasi in nekam skrivnostno so se pomikale množice proti vrhu. Tiho in v dvomu: ali bo, ali ne bo nič; sv. maše menda ne bo. Zvon ni smel vabiti. Našli so se, ki so raztrosili: ne bo nič, samo neki izletniki so. In vendar: tudi v kakombe ni vabil prvih kristjanov glas zvona, pa je krščanstvo rastlo in osvajalo posameznike, množice, cele narode.

Po sv. maši, ki jo je daroval frančiškan g. p. Konstantin Urnkar, se je zbrala pred cerkvico množica fantov in mož, okoli 300, kakršne po razmerah in umetno narejenih zmešnjavah nihče ne bi pričakoval. Planina, Logatec, Borovnica, Vrhnik in okolica, vse je bilo zastopano po najboljših, najidealnejših, najpožrtvovalnejših. Tabor je otvoril tov. Kunstelj, fant, ki mu čista duša in nezlomljiva energija sije z obraza, katerega beseda je v pozdravu sejala ljubezen in pravico. Tov. Žužek je v govoru peljal mimo nas legije naših izseljencev, slikal njihovo življenje in konstatiral silno izgubo na našem narodnem in še hujšo na verskem polju. Zakaj? Polno društev imamo, cerkve imamo, znamenja ob potih, rožne vence na hišnih stenah. In vendar: ko naš fant prestopi državno mejo, se znajde v boju, ki ga bije delavstvo v drugih državah. Boj mu je nov, načini novi in rožica vere v novi zemlji in v novem ozračju usiha. Naša kulturna društva so vse preveč zunanja, premalo notranja in nič praktično socialna. Zato in le tako raste nevera že doma in se izgublja v tujini. Kdor ljubi delavski razred, kdor živo veruje in po veri hoče živeti, kdor ima le količkaj apostolskega duha v sebi, ta mora delati za delavsko kulturno organizacijo, temelječo na večnostnih načelih. Ne odmikanje od delavstva, ne godrnjanje in zmerjanje, resno pozitivno delo v delavstvu in z delavstvom bo rešilo slovenski proletarijat, ga peljalo v boljše kulturne, socialne, gospodarske in verske prilike.

Tov. Langus je pokazal nujnost delavske vzgoje, vzgoje posameznika in celote. Le v prerojenju poedinca in celote je mogoč nov, pravičen družabni red. Še danes govore z zaničevanjem in preziranjem o »četrtrem« stanju, ne vidijo pa njegove bede, brezpravnosti, njegove pravične borbe. Samo delavska zavest, očitovana v delavskih strokovnih, kulturnih in gospodarskih organizacijah bo

na mestu, da vodijo delavsko organizacijo, katere član naj bi bil krščanski socialist. Kdor pa se kljub vsemu na take krilatice vjame, temu ni pomoči. So pa to večinoma ljudje, ki nikdar ne bodo radikalno prišli za stvarno delo v razredni borbi in ki tudi ob prvi priliki vižejo puško v koruzo, to niso ne takozvani marksisti ne krščanski socialisti, ampak samo največja zavora vsakemu pokretu.

Da gre samo za večji kos kruha, pa ne velja. Kajti pravi delavski strokovni sindikat se mora brigati tudi za dvig naše proletarske kulture, pravosti, proletarskega etosa. In kako naj bo količkaj globok človek član organizacije, ki po svojem programu in voditeljih sploh ne priznava nobene pravosti, nobenih etičnih načel, ki je zgolj materialistična in se kot taka tudi vedno javno pokaže. Na drugi strani pa tudi delavstvo, ki je že celo vrsto let v naši organizaciji, ni tako puhloglavno, da bi vsakega, ki mu je jezik malo gibčnejši, že

izvojevala pravico in ljubezen, ki naj vodita človeško družbo. Ne vzgoja mesa, ampak vzgoja duha, ne le boj za košček kruha, ampak boj za človeka, sobrata in Boga je temelj krščanskega socializma. In edino tukaj je zmaga, ker tukaj je pravica, je resnica, je ljubezen, je Bog.

In epa zavest je odjeknila v srcih vseh: morejo nam po pomoti in nerazumevanju nagajati, morejo nam vse zunanje vzeti, srca našega, naše vere v neskončno Pravičnost in naše svete, pravične borbe nam ne morejo vzeti... Zadehtele so nove brazde, ki bodo rodile nove sadove.

Gora Oljka.

Zbralo se je krog 100 ljudi iz vseh strani Savinjske doline in celo iz Maribora so prišli preteklo nedeljo na goro Oljko, ki čuva Savinjsko dolino. Po službi božji, kjer so poslušali tudi božjo besedo iz ust g. Granfola, je bil tabor. Prvi je povedal tov. Kranjc iz Ljubljane: Delavec mora v svoja kulturna društva, da se sam nauči vsega, kar mu družba ne da. Delo v teh društvih mora biti in mora iti dvojno pot: pot k Bogu, pot k človeku. Današnji človek ne zasluži svojega imena, ker je prepojen s krivico, lažjo in sovraštvom; dokler ni v srcih Boga ljubezni, ne more biti govora o pravici. Vsak delavec mora biti socialist, pa ne samo na zunan, temveč tudi v svoji duši: mora biti krščanski socialist, ki s trdno vero v božjo pomoč in svojo moč zida temelje novemu družabnemu redu. Krekova mladina vzgaja delavski razred v tem pravcu: novi človek bo ustvaril novo družbo. Zato mora krekovec

V nedeljo 1. septembra 1929

bo naš tabor pri

Devici Mariji v Puščavi (Sv. Lovrenc na Pohorju)

Po deseti maši govorita
tov. Ivan Prijatelj in Joško Rozman.

Pridite, pripeljite svoje s seboj.

KREKOVA MLADINA.

priznavalo za avtoriteto, kateri se je treba brezpogojno vkloniti. Ako se v drugih organizacijah delavstvo »dresira«, pri nas tega ni.

Mi smo svoj načrt snovanja delavske skupnosti javno obravnavali v naših listih. Naše uverjenje in prepričanje vseh idejno vodilnejših marksistov samih je, da je trajna socialistična ureditev družbe brez osnovnih vekovitih načel pravičnih zakonov, brez religije (vere), Kristusove ljubezni nemogoča in da tega fundamenta ne more nadomestiti nikaka »znatnost«. Da naj bo znano: podlaga vsemu, to je bila stara liberalna doktrina, ki pa je v duhovnem svetu že davno premagana. Zato se mora tudi ves današnji delavski pokret dvigniti iz blata materializma in liberalnih fraz in usmeriti v svojo energijo edino k svojemu velikemu cilju!

Pod temi vrhovnimi vidiki se morajo po našem mnenju obravnavati in reševati vsa tudi mala vprašanja delavskega razrednega boja.

stati izven današnjih ljudi. Katoličan po prepričanju, ne samo po krstnem listu! Ljubiti mora vse, razen greha. Kapitalizem pa je največji greh; zato ga mora sovražiti! Ne sme biti njegova organizacija taka, kakor meščanska društva, ki ji je le zabava, ples, igra, godba itd. vse, delo nič. Izobrazba je pravi cilj, pota so različna, smer je ena! **Mi moramo ustvariti novo kulturo, združevati se v strokovnih organizacijah, osamosvojiti se v gospodarskih organizacijah.** Kdor tega dela ne smatra resnim, ampak misli, da bo v Krekovih družinah dobil samo zabavo, naj se zave, da se moti. Zapusti naj organizacijo, ker ga bo organizacija drugače sama izvrгла. Le z resnim delom bomo dosegli svoje cilje in zmagali bomo le, če bomo nosili v srcih Boga!

Za tov. Kranjem je govoril tov. Koprive: Brez delavca ni ničesar. Ni hrane, ni obleke, ni gledališč, ničesar. Zato mora biti vsak delavec ponosen na to, da je delavec, proletarec se mora zavdati svojega proletarstva. Ni pravice brez enakosti, in enakosti brez prepričanja o tem. Zato moramo iti sami vase in v svojih srcih doživeti to resnico, ki je spočeta od Boga. Zavdati se moramo, da je največja in napravičnejša in edina moč: skupnost! Vsi skupaj smo močni! — Oj, da bi našle besede pot v srce: da bi spoznali vsi, da ni sreče, če v melodijah tamburice žarijo oči in če svoje življenje posvečamo le zabavi. Težka je pot do cilja, življenje pa tako grenko. Ne pojmo in ne plešimo — ampak delajmo in — molimo!

Tedenske novice.

Delavski koledarček je že pripravljen. Prihodnji mesec ga prične Delavska založba razpošiljati. Že lansko leto je bilo delavstvo silno zadovoljno s koledarčkom in je tudi prav vse izvide pokupilo. Letos obeta biti koledarček vsebinsko še boljši. Požrtvovalnost našega delavstva in agilnost odborov na-

ših strokovnih skupin in odborov Krekovih mladine pa jamčita, da bo koledarček tudi letos takoj razprodan. Mi slimo na to!

Odbor Delavske založbe. Na seji 19. t. m. se je izvolil sledeči odbor: predsednik: Kranj Slavko, tajnik: Vilfan Ernest, blagajnik: Rutar Jože, odbornika: Jeršič Mirko in Langus Jože. Novi odbor pripravlja velikopotezen načrt za dvig delavske knjige.

Izlet konzumarjev. Namesto običajnega cerkvenega opravila na Rožniku obiščejo konzumarji letos svojega večletnega marljivega odbornika in načelnika č. g. Antona Komljanca, ki pastiruje sedaj pri Sv. Križu pri Moravčah, postaja Jevnica. Odhod iz Ljubljane v nedeljo 25. avgusta s prvim vlakom, ki odhaja po peti uri zjutraj. Člani, ki se žele pridružiti, dobrodošli. Cerkevno opravilo bo po dohodu izletnikov. Opoldne skupni obed pri č. g. Komljanu.

Borza dela.

Ljubljana. Delo je na razpolago: moškim: 6 hlapcem, 2 kovačem, 3 mizarjem, 1 žagarju za venecijanko, 9 čevljarjem, 22 zidarjem, 4 tesarjem, 18 pleškarjem-soboslikarjem, 4 sodarjem, 5 kamnosekom, 1 pečarskemu pomočniku, 1 krojaču, 1 kleparju, 5 navadnim delavcem, 20 kovinostrugarjem, 1 fotografu, 1 mesarskemu pomočniku, 1 slaščičarskemu pomočniku, 2 mlinarskima pomočnikoma, 1 plačil. natarju, 1 sekirnemu kovaču, 2 elektromonterjema, 1 vodovodnemu inštalaterju, 16 vajencema. Ženskam: 2 šteparicama, 2 dežnikaricama, 1 šivilji za krznarstvo, 2 sluškinjama, 2 kmečkima deklama, 10 delavkam za hmelj, 1 vajenki.

Maribor. Delo je na razpolago: moškim: 8 hlapcem, 8 majerjem, 4 viničarjem, 6 podkovskim kovačem, 1 kovaču za orodje, 2 kleparjema, 4 sodarjem, 1 slaščičarju, 5 mizarjem, 17 železostrugarjem, 1 lakirniku, 2 ključavničarjema,

1 peku. — Vajencem: kleparske, ključavničarske, mizararske, usnjarske obrti in trgovske stroke. — Ženskam: 16 kmečkim deklam, 1 kmečki gospodinji, 2 kuharicama k orožnikom, 15 kuharicam, 32 sluškinjam, 2 sobaricama, 2 varuškama, 2 vzgojiteljicama, 30 kuharicam, sluškinjam v Švico, 1 otroški vrtarici, 5 šiviljam za obleko, 2 šiviljama za perilo, 1 podnatarici, 2 boljšima gospodinjama, 2 postrežnicama, 2 gostilniškima kuharicama, 2 tov. delavkama, 1 prodajalki v trgovino s steklom, 1 trg. vajenki, 5 šiviljskim vajenkam.

Celje. Delo je na razpolago: moškim: 6 konjskim hlapcem, 2 hlapcema za govejo živino, 11 poljskim delavcem, 3 delavcem za hmelj, 1 viničarju, 1 oglarju, 2 gozd. delavcema, 12 delavcem za gradnjo ceste, 1 hišniku, 1 vrtnarju, 10 delavcem za apnenik, 45 delavcem za kamnolom, 3 kovačem, 4 kleparjem, 14 mizarjem, 9 sodarjem, 3 žagarjem, 1 garteristu, 8 tesačem plankačem, 3 pe-

kom, 2 raznašalecema kruha, 35 zidarjem, 16 tesarjem, 6 težakom, 3 soboslikarjem, 1 strojniku, 11 vajencem. — Vajencem: kovaškim, mizariskim, krojaškim, pekovskim, mesarskim in 1 fotografskemu vajencu. — Ženskam: 24 deklam, 45 delavkam za hmelj, 1 perici, 1 kuh. dekli, 2 šiviljama, 1 frizerki, 19 sluškinjam, 2 varuškama, 3 kuharicam, 3 sobaricam, 2 hotel. sobaricama, 1 kuharici za oficirsko kuhinjo, 3 vajenkam. — Vajenkam: 1 šivilji in 2 učenkama za likanje.

Med prijatelji. A: Ubožec, slišal sem snoči, da ti je žena ušla, to je pa res hudo!

B: Ah kaj to! Še hujše je, da je že zopet prišla nazaj!

Vrednost denarja. Za 100 nemških mark dobiš 1356.75 Din, za 100 avstrijskih šilingov 1095.90 Din, za 1 dolar 56.86 Din, za 100 francoskih frankov 223.04 Din, za 100 češkoslovaških kron 168.60 Din, za 100 lir 297.75 Din.

Usnjarska in čevljarška zadruga „RULO“ r. z. z o. z. v Trzinu

Iz deluje vsakovrstne ovčje in kozje kože, kakor tudi barvano usnje za površnike

Postrežba točna.

Cene solidne.

Kako gospodarite najbolje? Kako se zaščitite najuspešneje? Kako si prihranite vsako leto 3% Vaših izdatkov?

ČE STE ČLAN IN OBENEM ODJEMALEC PRI

I. delavskem konzumnem društvu v Ljubljani r. z. z o. z.

Pisarna: Kongresni trg št. 2

Ustanovljena 1895

Telefon 2255, 2855

ki ima danes preko 10.000 rednih članov in 29 prodajalen po vsej Sloveniji. Zadruga ima do danes sledeče oddelke: specerijski, kolonijalni, manufakturni in galanterijski in je vsled tega v stanu ugoditi vsem željam in potrebam svojih članov.

Iz vse svoje duše

René Bazin

Poslovenil Niko Kuret

»Ne vem, kaj neki tukaj iščem. Hočeš, da greva na polje?«

Brž sta krenila na polje v smeri Ville-en-Bois in Chantenaya. Izognila sta se gosposkim okrajem. V ovinku sta krenila po uličicah predmestja, ki so jima bile domače. Hoja je Marijo utrujala, a tožila ni. Antoine pa je bil postal on sam. Od jutranjih budalosti in prepira je bila ostala v njem samo črna otožnost, v kakršno ga je bila videla zatopljenega pogostokrat. V težkih trenutkih se je v taki otožnosti samo javljala svojstvenost rodu, ki je bil nekaj tako tesno navezan na bridkosti bretonskega morja. Tiho ji je govoril. Poskušal jo je tolažiti, ne da bi mogel najti pravih besed v olajšanje dvojne bolesti, ki se potolažiti ni dala.

Bile so zgolj besede. Njih cena je bila v tem, da so bile izgovorjene nežno in iz bridkosti.

»Posojilo ti pošljem, to ti malce pomore... In potem... dve leti... Morda bom kaj predručen... Ko bom prost, te vzamem za ženo, kaj, Marija?«

Poslušala je. Vedela je, da od posojila niti dva dni ne bo živela, da se Antoine ne vrne, da je po odsluženem roku ne bo vzel za ženo... In vendar se je ženska v njej, bitje udanosti in nesmrtnosti ljubezni, kakršno je bila, vzradostila že ob zvoku besedi, kakršne so sicer namenjene dekletom, ki še niso padle in katerih srce je obrnjeno v prihodnost.

Ko sta že dolgo hodila, sta v rebri Misériskega griča proti sredi neke strmine zagledala solnce, ki je zahajalo. V vlažnem zraku sta podrhtela. Marija je mislila na tako davni dan, ko je bila šla z Marijo k Loutrellovim na mauvske travnike v oni silni moreči vročini.

In nenadoma, ga je vprašala:

»Ali se pojdeš posloviti od njih, Antoine?«

Trdo je odgovoril:

»Ne.«

Obrnila je, obrnila šobo proti vrtnim zidovom, ki so se dvigali ob predmestni ulici. Na koncih golih vej so bili šopi rumenih listov. Kadar je zapihal veter, so drseli po starem ometu zidov, ki so bili pozeleneli od mahu in potemneli od dima. V zraku je bilo to turobno drsenje, z njim šumeenje hudournikov ter brnenje zamašnjakov iz tvornic. Prav visoko v luči pa so plavale konopljenke, ki so jih mikale daljne zemlje.

Antoine in Marija se nista več vodila za roke. Henriettino ime je vsakemu speljalo misli drugam.

Nenadoma pa sta skozi odprtino napol podrtega zidu zagledala pod sabo nekaj hiš, onkraj njih travnike, ki so se raztezali po pobočju, ob njih polje in moža, ki je delal na njem. Na levi malo dalje pa so bila odprta vrata pokopališča.

»Glej no,« je dejal Antoine, »nisem mislil, da sem tako blizu. Ker sem že tu, ne odidem, ne da bi je spet ne obiskal.«

»Prav imaš,« je odvrnila Marija. »V dveh minutah sva na ulici de l'Hermitage. Če je že prišla domov, bo tako srečna.«

On pa je stopil naprej, in zavil po tridesetih korakih na pokopališče.

Marija je zakričala:

»Antoine! Ne maram! Bojim se pokopališča, saj veš!«

Ni se ustavil. Ko se je Marija, odločila, da vstopi tudi ona in se je iz navade že bila pokrižala, je bil on že daleč. S preplašeno kretnjo je dvignila krilo na obeh straneh, ko da se ga sicer s peskom primejo tudi smrtne kali. Beli grobovi v vrstah so jo poganjali na sredo poti, kjer so se nahajali tu pa tam veliki venci, ki se jim je izogibala. Najsi je bila še tako trudna, tekla je, da je dospela do Antoina.

Antoine se je bil izgubil na desno v oddelek, kjer so bili kameniti križi manj visoki in že pomešani z lesenimi. Stal je, držal v roki klobuk in ga tiščal k telovniku kakor kmet v zadregi ter strmel v križ iz črnega lesa, ki je bil že star, nagnjen in ki je na njem bil napis: »Prosperju Madiotju, delavcu, st. 44 let, 6 mes. 2 dni, in Jacqueline Méliérjevi, njegovi ženi, st. 31 let, in 8 mes. — njuna neotolažljiva otroka.«

Marija ga je dohitela in je za njim pokleknila.

Prav na glas je dejal tako sanjavo, kakor je bila pri njem vajena:

»Ali to ni žalostno! Nista bila srečna, ta dva...« Sopek še svežih rož, ki jih je bilo zbilo zadnje deževje, je ležal počez na grobu v travi. Antoine ga je sunil z nogo iz okvira, ki sta pod njim ležala njegova draga.

»Poslal jima bom venec, lep venec za svoje slovo. Ej da, stara, ki tukaj spiš, saj nisem hud nate. Le spi! Jaz odhajam k vojakom. Na Lemariéja sem hud, nanj, ki te je za denar zapeljal, bedna mati moja, in te dal nato enemu svojih delavcev. Predobra si bila za fabriškega delavca. Ej da, plavalas, mati moja bedna, nisi bila vedno srečna, to pomnim. Oče te je pretepal. Mrzil je svojega gospodarja in ga je bil na tebi. Jokala si bolj nego bi bila smela. Vaju obeh sem sin, zato sem včasih žalosten. Mamica stara, tudi jaz nisem imel sreče. Rajši bi bil videl, da sem tvoja hči, zakaj njo si ljubila bolj nego mene. Spremljala si jo v šolo v svojem modrem predpasniku in v žepu si jabolka skrivala zanj. Zvečer si jo ljubkovala, jaz pa sem sam zaspal v kakem kotu v sobi. In potem, ko si bila umrla, me je oče samo brcal in mi dajal zaušnice, ker je popival. Ti me vsaj tepla nisi. Vsega tega se spominjam, uboga mati moja, in težko mi je pri sreči... A mirna bodi, nikdar nikomur nisem zaupal skrivnosti, ki jo vem, razen stricu Madiotju, ki me je bil izžval. Saj bi me prav gotovo pomilovala, če bi še živela, mene, ki k vojakom odhajam. Ob sami misli na vojaščino se mi buni kri. Ljubico mi jemljejo, slab vojak bom. Morda bi me še bilo kaj prida, če bi bil imel svoj dom, ženo in delo, da bi lahko živel kakor ljudje v prejšnjih časih, ki jim ni bilo treba hoditi dela iskat, ali kakor tisti, ki šele pridejo za nami. Zbogom, mati, zbogom, oče! Vidva sta bila nesrečna, za vama sem nesrečen tudi jaz. Samo tak nisem, kakršna sta bila vidva, — potrpežljiv, marveč imam roko bliže svoji pravici. Zbogom, stara dva!«

Antoine se je obrnil, se sklonil k Mariji, ki je klečala in dejal:

»Samo tebe še imam...«

Hotel jo je objeti, pa je videl, da je blede kakor stena in da so ji oči od groze bile razširjene in srede.